

A rovarok között a szörmefélének három fő ellensége van: a molyok, a husférges és a szörbogarak.

Legfőbb óvszer ezen rovarok pusztító dühe ellen — a legnagyobb tisztaság és leggondosabb eltartásban áll. Ennek nélkülözhetlen támogatói pedig: a gyakrabbi kiporozás és czélszerű szellőztetés.

Hathatós óvszer gyanánt ajánlatik továbbá a hevitett levegő, vagy a szörmeféléknek mesterséges hevitése — természetesen csak oly fokig, mely a bundaféléknek ártalmára nincsen. Ilyen hevítés minden a szörfélébeu lappangó tojásnak és bábának okvetlenül halált hoz.

Oroszországban a prémkereskedők áruiknak szőrös oldalára porrá tört csillámkövet hintenek — mit a molyok éppen nem szívelhetnek.

Igen egyszerű és czélszerű eljárás: a prémféléknek beburkolása oly lepedőkbe, melyek sósvízben áztatva s azután jól kiszáritva lettek. Kénnel befüstölt, vagy vasgáliczezal bekent s behintett takarok hasonló szolgálatot nyújtanak.

Végre a molyok lárváit dohány-, kénéezet- és terpentinolaj gőzökkel is lehet biztosan kipusztítani.

S.

Állatelet erdeinkben.

III.

April hóban a természet téli hóbundáját már letevé, a zordon tél hatalma már teljesen meg van törve s felénk mosolyog vidám szép gyönyörködtető arcezel a mindnyájunktól nagy örömmel fogadott ifju tavasz. Évelő növényeink legnagyobb száma leveleket sőt némelyek virágot is hajtanak; a nap elevenítő sugárai a különféle állatokat rejtényeikből kecségtetik vagy pedig messze földről hívják hozzánk vissza. E hónapban üdvözöljük az ősidők óta köztiszteletben álló f e e s k é n e k megjelenését. Ezen virgonez, f ürge, serény, mérész madarka, mely egész életét ugyszólván röptében tölti, — röptében fogja táplálékát, röpülve énekel, játszik, még röpülve fürdik is — mindenütt az ember oltalma alatt van, és a nép annyira megkedvelte, hogy énekét, mely inkább esevegésnek mondható, saját nyelvébe is áttette. A fecske ránk nézve az, a mi a régi egyiptusoknak a sz. Ibis volt, — a szép és gazdag időjárás hirdetője. Kedves fecskénkkel jó a

madarak leghiubbika, a kakuk, ki saját nevét szünet nélkül a világnak fülébe kiáltani soha el nem fárad; először jelenik meg a him és csak később a nöstény. Aprilhó második felében érkezik meg a fülemile és a tyukok egyedüli vándor madara a fűrj. Akárhová is vetjük szemünket mindenütt nagy mozgalom, roppant tevékenység. A mult hóban megérkezett és állandó madaraink legnagyobb része fészket épít vagy pedig már tojásokat is rak. Azok közül, kik csak mostan házasságra kelnek, különösen kiemelendők a nagy suhaly vagy füles bagoly és a fajdok.

A füles bagoly, a baglyok legnagyobbika, az éj királya, nem mutatja azon vidámságot és élénkséget, mely a madarakat annyira kedvesekké teszi; ő örökösen roskedvü, boszus, haragos, kerüli a világot, nem kedveli a társaságot. Lekhelyéül leginkább a legvadabb erdőrészt szemléli ki magának; különösen vonzák őt oly helyek, hol sok mély hegytorok és magas sziklafal van. Innen aztán hangoztatja éjjel félelmet gerjesztő „hu, hu“ hangját, melytől az állhitü emberek rettegnek, és mely több mondának alapjául szolgál. Kellemetlen hangja azonban csak egy nöstényért harszólo himnek kiabálása és a bagolyra nézve ugyanazon jelentőségü, mint a zenérek bájos szerelmi dalai, melyekkel kedveseit meghódítják.

A bagoly sokkal nagyobbnak látszik, a minő valóban, mert laza tollazatát fölborzasztva hordja. Minden általa legyőzhető állatot fölemeszt; zsákmányát rendesen álmából riasztja föl és aztán meggyilkolja, s ezen gyalázatos eljárása valószínűleg oka azon különös ellenszenvnek, melylyel a legtöbb nappali madár irányában viseltetik. A hol csak nappal mutatkozik, mindenütt bosszantják és üldözik még a legapróbb madarak is. Rendesen észre veszi őt egy kis zenérke ott a falhoz simulva s rögtön elárulja fölfedezését a varjak és hollóknak, melyek aztán nagy dühvel és seregesen szegényre törnek. Brehm azt mondja, hogy a varjak azt bosszúból teszik, mert a varjúhus a füles bagoly legkedvesebb eledele.

A suhaly családi életéből sok ember példát vehetne magának. A rendkívüli hívségü férj ép oly nagy mérvben szerető apa, mint hitvесе minden tekintetben áldozatkész anya. Több esetet tudunk, hol fogságba került fiaikat táplálták; s mennyire bőségesen látják el ivadékait eledellel, bizonyítja azon schweizi paraszt, ki magának és családjának naponta elegendő peccsenyét hozott egy suhaly fészkeből. De ez utóbbi körülmény épen a suhaly káros voltát bizonyítja vadainkra nézve, ő ugyanis nyulakat, fajdokat, fázánokat, foglyo-

kat sat. pusztit s azért méltán megérdemli, hogy az erdész őt sem kimélje.

A fajok — a nagy fajd (Auerhahn) és a nyír fajd (Birkhahn) — fenyveseinket diszítik. A kakas diszes tollazata végképen elűt a nőstények egyszerű tollazatától, mely barna, fakéregszínű. Igen érdekes a fajdkakas magaviselete párzás idejekor, mely april hóra esik. Ő akkor igen élénk színjátékot űz, gyönyörű tánczot lejt, mely minden nézőt csodálkozásra ragad.

A fajdkakasnak ezen állapotát, mit tusázásnak (Balzen) neveznek, jól ismerik a vadászok, s tudják, hogy őt ezen érzéki mámorban legkönnyebben lehet meglőni. Reggeli szürkülettől napfelkeltéig észlelhető ezen sajátzerű tünetény. Egy erős alsó ágon áll ekkor a kakas, tollait felborzasztja, farkát kikerekíti, szárnyait lefüggeszti, tippeg, tánczol lábaival, szemeit forgatja s ekkor eleinte lassan egyes, később szaporán és tartósan több részint csattogó, részint kelepelő hangokat ejt, melyeket egy erősebb csattogással befejez. Ezt főcsapásnak (Hauptschlag) nevezik. Erre szaporán számtalan sziszegő, a kaszafeneshez hasonló hangok következnek, mit köszörülésnek (Schleifen) mondják; a köszörülő hangokat egy hosszabb végső hanggal bevégzi, mire boldog kéjérettől elfogultan elalél s szemeit behunyja s ekkor se nem lát se nem hall, magánkívül van, mely időpontot kell a vadásznak felhasználni — ha fajd pecsenyére vágyik.

Minden kakasnak tulajdon szinpadja van, melyen bolond játékát űzi, s melyre más kakasnak jönni nem szabad, hogy ha eredeti birtokosával harcra kelni nem akar; az egyszer megkezdett harcot makaesul és nagy tüzzel, néha több napokig is folytatják. A tusázás a fajdok szerelem táncza, szerelem dala és szerelem vallomása. Napfelkelte után a jérezékhez siet a kakas, kik szerelmi dalát nagy figyelemmel és részvétellel végig hallgatják, és csak hébe korba egy igen halk és gyöngéd „tak tak“-kal feleltek.

Emlős vadaink közül fiadzik april hóban a róka, a vad macska, a nyest, a görény, a mókus, a vad disznó és a nyul, ki egyszerismind mindjárt másodszer is pázrik. Gyenge szarvasok agancsaikat csak most vetik el.

Kriesch.